

TÜBİTAK ARAŞTIRMALARINA İLİŞKİN ETİK KOMİTENİN KURULUŞ VE GÖREVLERİNE İLİŞKİN ESASLAR

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nda (TÜBİTAK) kurulan TÜBİTAK Araştırmaları Etik Komitesi'nin görevlerinin ve çalışma ilkelerinin belirlenmesidir. Hayvan deneylerini içeren araştırmalar bu Esasların kapsamı dışındadır.

Dayanak

Madde 2. Bu Esaslar, 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanununun 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Madde 3. Bu Esaslarda yer alan;

- Bilim Kurulu: TÜBİTAK Bilim Kurulu'nu,
  - TÜBİTAK Araştırmaları: TÜBİTAK'a bağlı Merkez ve Enstitüler ile diğer birimler tarafından yürütülen Ar-Ge ve Yenilik projelerini,
  - Etik: Ahlak bilimi, insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, davranışın öncesinde yol gösterici ve sınırlayıcı kurallar topluluğunu,
  - Komite: Bilimsel araştırma, test, uygulamalar ve eğitim gibi temel etkinlikleri asgari etik ilkeler çerçevesinde değerlendirmeyi, görüş bildirmeyi, başvuruları incelemeyi, izin vermeyi, uygulamaların izlenmesini ve bu işlemlerin anında ya da geriye doğru izlenebilmelerini sağlayan TÜBİTAK Araştırmaları Etik Komitesini (AEK),
  - Kurum: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunu (TÜBİTAK)
  - Başkan: AEK Başkanı,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Uygulama Yöntemleri

Komitenin Oluşumu ve Görev Süresi

Madde 4. Komite, TÜBİTAK Başkanı tarafından önerilen adaylar arasından Bilim Kurulu tarafından en çok dört yıl için seçilen beş üyeden oluşur. Atama kararında görev süresi belirtilir.

Bilim Kurulu üyelerden birini Başkan olarak belirler. Görev süresi biten üye yeniden atanabilir. Bir takvim yılı içerisinde izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden düşer. Üyelik sıfatının ölüm, emeklilik, ayrılma gibi herhangi bir nedenle sona ermesi veya üyeliğin düşmesi halinde, yerine aynı usulle ve kalan süreyi tamamlamak üzere ayrılan üyenin niteliklerini taşıyan yeni bir üye seçilir.

Kurul, TÜBİTAK Başkanlığına bağlıdır. Kurulun sekreteryasını Başkan'ın görev yaptığı birim yürütür.

Komite kararlarını verirken bağımsızdır ve kararlarından sorumludur. Ancak, Komiteden uygunluk görüşü alınmış olsa da, bir araştırmanın her türlü hukuki, cezai ve mali sorumluluğu, ihlali yapanlara aittir.

Komitenin Çalışma Yöntemi

Madde 5. a) Komite, Başkanın belirleyeceği gündemle ihtiyaç duyulduğu zamanlarda salt çoğunlukla toplanır. Komite, kendi çalışma usul ve esaslarını belirler.

b) Başkanın yokluğunda toplantılar, Başkan tarafından görevlendirilen üye tarafından yönetilir. Kararlar, toplantıya katılan üye tam sayısının yarısından bir fazlası ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.

c) Komitenin çalışmaları ve yazışmaları gizli olup, mevzuatın gerektirdiği haller dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

Genel İlkeler

Madde 6. Komite, değerlendirilen konuyla en ilgili ve uygun araştırma etiği ilkelerini araştırır ve değerlendirmesini buna göre yapar. Ayrıca, uluslararası kriterler ve temel etik ilkeler olan insan haklarına ve kişilerin gizliliğine saygı, adalet ve toplumsal yararı da dikkate alır.

Başvuru, Başvurunun Değerlendirilmesi ve Kabul İşlemleri

Madde 7. Başvuruların değerlendirilmesi ve kabul işlemlerinde aşağıdaki süreç izlenir:

a) İlgili araştırma birimi, içeriği Komite tarafından hazırlanacak başvuru formunu doldurarak TÜBİTAK Başkanlığına teslim eder.

b) Yapılacak her başvuruda, araştırmanın sorumluluğunu üstlenen araştırmacı veya araştırmacılar tarafından hazırlanmış başvuru formuna Komite tarafından ek bilgi istenebilir. Komite çalışmayı yapmak isteyenle karşılıklı görüşme yapılmasını isteme hakkına da sahiptir.

c) Komite yaptığı değerlendirme neticesinde “uygun”, “düzeltmesi gerekir”, “koşullu olarak uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karar verir.

ç) Komite yaptığı değerlendirme neticesinde, “düzeltmesi gerekir” kararı verilen başvurular, başvuru sahibi tarafından düzeltildikten sonra tekrar değerlendirilir. “Koşullu olarak uygun” kararı verilen projeler, belirlenecek bir süre boyunca izlenip, istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra “uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karara bağlanır.

d) Komite üyelerine veya üyelerin görev yaptıkları birimlerde yürütülecek projelere ait başvurular görüşülürken ilgili Komite üyesi görüşmelere katılamaz ve oy kullanamaz.

e Bütün başvurular ve alınan kararlar tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır. Kayıtlar en az beş yıl süreyle muhafaza edilir.

f) Komite, yapacağı değerlendirmeler için Komite dışından danışmanlar görevlendirebilir. Bu durumda bu kişilere Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından görevlendirilen danışmanlara ödenen tutarlar ödenir.

Komitenin ilk oluşumu

Geçici Madde 1. Biri Başkan olmak üzere Komite üyeleri TÜBİTAK Başkanı tarafından 1 yıl için belirlenir ve ilk Bilim Kurulu toplantısında Kurula bilgi verilir.

Yürürlük

Madde 8. Bu Esaslar Bilim Kurulu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 9. Bu Esaslar TÜBİTAK Başkanı tarafından yürütülür.

TÜBİTAK ARAŞTIRMALARINA İLİŞKİN ETİK KOMİTENİN KURULUŞ VE GÖREVLERİNE İLİŞKİN ESASLAR'A İLİŞKİN CETVEL

Kabul edildiği Bilim Kurulu Kararı	Yürürlüğe Giriş Tarihi
02/07/2011 tarih ve 199 sayılı Toplantı	02/07/2011